

FÖRSLAG TILL BEVARANDEPLAN FÖR
REDVÄGS KYRKOGRÄDAR
BÖNE KYRKOGRÄD

BYGGNADSHISTORISK RAPPORT 2007:36

västergötlands museum

*Omslagets bild: Böne kyrka och kyrkogård från väster,
2006.*

FÖRSLAG TILL BEVARANDEPLAN
FÖR
REDVÄGS KYRKOGRÄDAR

BÖNE
KYRKOGRÄD

Lisa Molander

BYGGNADSHISTORISK RAPPORT 2007:36

INLEDNING

Denna rapport är resultatet av att Västergötlands museum haft i uppdrag av Redvägs pastorat att ta fram ett förslag till bevarandeplan för Böne kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under sommaren 2006. Rapporten har sammanställts under 2007.

Kyrkogårdar är anläggningar som utgör värdefulla kulturmiljöer. Ofta har de använts under många århundraden, i Västergötland i kanske 1000 år. Användning och framväxt under så lång tid ger kyrkogården en lång historisk kontinuitet och mycket stark förankring i bygden. Det är av största vikt att kyrkogårdarna hanteras varsamt och med stor hänsyn till de kulturhistoriska värdena. Samarbetet mellan församlingen och kulturmiljövårdens företrädare är en viktig förutsättning för detta.

Kyrkogården är en kulturmiljö som ständigt genomgår förändringar, även om förändringstrycket ofta varierar mycket, mellan t.ex. stad och landsbygd. Frågorna är många kring kyrkogårdens problematik, exempelvis kring förfarandet när gravrätten för de lite äldre vårdarna återgår till upplåtaren.

Detta förslag till bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara vägledande vid prioriteringar, vård, underhåll och förändringsarbeten. Den är avsedd att fungera som underlag för församlingens fortsatta vård och skötsel av kyrkogården, inklusive i dialogen med

gravrättsinnehavare. Planen skall även fungera som ett beslutsunderlag för länsstyrelsen vid handläggning av tillståndsärenden och för länsmuseet vad gäller rådgivning.

Projektet Redvägs kyrkogårdar har även resulterat i rapporter för Dalum, Blidsberg, Kölabý, Liared, Knätte, Humla och Kölingareds kyrkogårdar.

En fristående bilaga: *Kyrkogården och kulturarvet* tillhandahåller bl a en historik över kyrkogårdar med tonvikt åt Västergötland.

Förslaget till bevarandeplan är framtaget av antikvarie Lisa Molander som även utfört fältarbetet. Antikvarie Erik Holmström har även deltagit i fältarbetet på Liareds, Kölingareds, Knätte, Böne och Kölabý kyrkogårdar.

Antikvarierna Erik Holmström och Elisabet Orebäck Krantz har även medverkat i framtagande av metod och vid principdiskussioner. Rapporten är sammanställd av antikvarie Lisa Molander, fransett sockenhistoriken som författats av antikvarie Erik Holmström.

Urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är delvis baserat på pastoratets egna urval, utfört av Kristian Ahlgren år 2004.

Samtliga fotografier är, där ingen annan anges, tagna av författarna. Allmänt kartmaterial har tillhandahållits av Lantmäteriverket, medgivande 97.0082.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLL OCH GENOMFÖRANDE	9
BÖNE KYRKOGÅRD	11
Historik	11
Kyrkogården idag	13
Sammanfattande kulturhistorisk karakterisering	22
Gravkarta	23
LISTADE GRAVVÅRDAR	25

INNEHÅLL OCH GENOMFÖRANDE

Arbetets genomförande

Det framtagna underlaget avser en *kulturbistorisk analys och karakterisering* av kyrkogårdarna med ett åtföljande bevarandeförslag.

Till grund för arbetet ligger en kulturhistorisk beskrivning som omfattat följande delar:

- Fältarbete med en översiktlig genomgång av kyrkogården.
- Sökning i arkiv och lokalhistorisk litteratur
- Samtal med kyrkogårdsförvaltningens personal och kyrkogårdsbesökare (i begränsad omfattning)

I arbetets inledande fas har eftersträvat att få en *översiktlig introduktion i bygdens kulturhistoria* med landskapets och bebyggelsemönstrets huvuddrag samt de viktigare näringar som präglat liv och skeenden i bygden. Detta som en allmän bakgrund till kulturhistoriska prioriteringar och ställningstaganden vad gäller kyrkogården.

Fältarbetet har omfattat en *beskrivning i text och bild*. Beskrivningen har först inletts med kyrkogårdens relation till omgivningen. I övrigt har arbetet inriktats på kyrkogården som anläggning i syfte att få fram karaktärsdragen vad gäller dess form, avgränsning, ingångar, byggnader, kvarter och gångsystem samt större träd- och häckanläggningar. Om byggnaderna har endast kortfattade noteringar gjorts, eftersom intresset inriktats på kyrkogården som helhet. Gravanläggningarna har översiktligt besiktigats. De gravvårdsobjekt eller samlade större områden med gravvårdar som bedömts vara av mer framträdande kulturhistoriskt värde har noterats och fotograferats. Besiktningen har således varit selektiv. Fotograferingen av

kyrkogården har omfattat både översiktsbilder och detaljbilder, som ett komplement till textunderlaget.

Arkivsökning är ett tid- och resurskrävande arbetsmoment, som delvis därför har begränsats. Främst har sökningar gjorts i Västergötlands museums arkiv. Kyrkogårdsförvaltningen har tillhandahållit gravkartor och arkivmaterial från det egna arkivet. Samtal med kyrkogårdsförvaltningens personal och kyrkogårdsbesökare har p.g.a. tidsbrist förekommit mer sporadiskt. Där detta förekommit har det ofta tillfört värdefulla uppgifter om kyrkogårdens historia under 1900-talet.

Vid urvalet av gravvårdar på kartan på s 23 har en tvågradig bedömning använts:

- Som I markeras gravvårdar/ gravanordningar som bedömts ha *mycket stort kulturhistoriskt värde*. De skall värnas och bevaras för framtiden.
- Som II markeras gravvårdar/ gravanordningar som bedömts ha *stort kulturhistoriskt värde*. De bör värnas och bevaras för framtiden.

Avgränsningar

Arbetet har ytterligare några viktiga begränsningar:

- Det omfattar *inte någon personhistorisk inventering* av gravvårdar. Personhistoria är dock en mycket viktig del i kyrkogårdens betydelse som kulturarv. Framför allt är detta betydelsefullt för de lokala historiska sammanhangen. Därför rekommenderar museet att kyrkogårdsförvaltningen låter utföra en personhistorisk inventering.
- Arbetet omfattar *inte det gröna kulturarvet* mer än att alléer, trädkrans, framträdande gravträd m.m. översiktligt observerats och noterats. Det gröna kulturarvet är dock av största betydelse för bevarandet av kyrkogårdens karaktär och innehåll. Därför rekommenderar museet att kyrkogårdsförvaltningen låter ta fram en vårdplan för det gröna kulturarvet och att denna plan även omfattar inventeringar av viktigare växtmaterial m.m.

Kyrkogårdar som anlades före 1939 omfattas av 4 kap. Lagen om kulturminnen (se bilaga). För bevarandeplanen utgör kulturminneslagens avgränsning i stora drag en främre tidsgräns. I vissa fall har dock urvalet av gravvårdar gått betydligt längre fram i tiden, eftersom ålder i sig inte har någon avgörande betydelse för graden av kulturhistoriskt värde. Det går t.ex. inte att bortse från stora kvalitativa kulturhistoriska värden från 1950- och 60-talen.

Rapporten består i sin första del av *inledning* med bakgrund och genomförande samt presentation av innehåll.

Sedan följer själva redovisningen av *kyrkogårdsinventeringen* vilket inleder den egentliga bevarandeplanens del. Till att börja med ges en *kort historisk bakgrund* över bygd och kyrkogård. Därefter följer *beskrivningen över kyrkogården* som även inrymmer en *kulturhistorisk översikt, analys och karakterisering*.

Här presenteras även objekt som i nuläget bedömts stå för de viktigaste kulturhistoriska värdena. Objekten utgörs främst av *enstaka gravvårdar och gravanordningar*. De kan också utgöra *sammanhängande, större eller mindre områden* med gravvårdar och gravanordningar.

Bevarandeförslaget består av en plankarta som redovisar de aktuella objekten enligt ovanstående tvågradiga bedömning. Vidare finns en *sammanfattande kulturhistorisk karakterisering* av kyrkogården. Denna tar fasta på kyrkogårdens främsta karaktärsdrag ur kulturhistorisk synpunkt.

Avslutningsvis följer några punkter att *särskilt tänka på* vid användning och skötsel av kyrkogården, för att dessa kulturvärden skall kunna säkerställas.

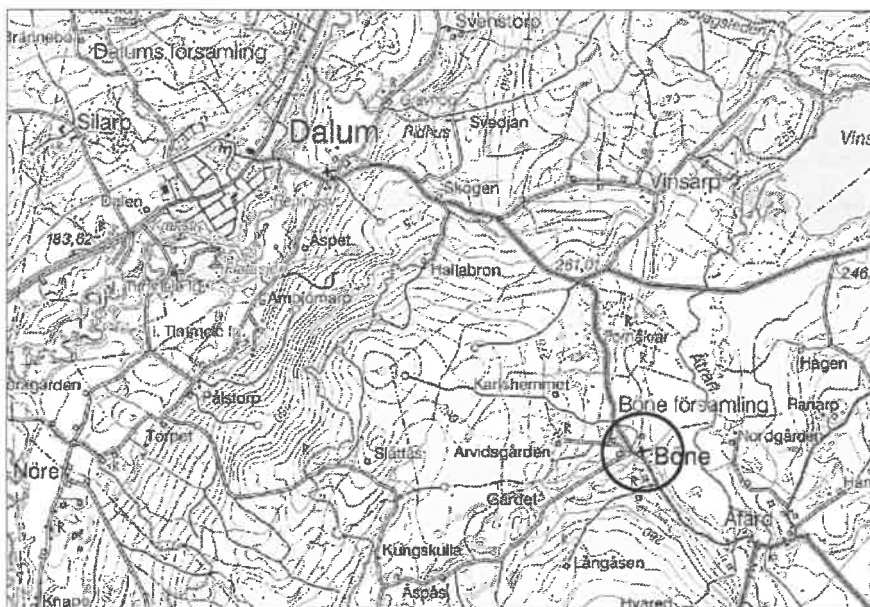
Inriktning

Bevarandeplanen syftar som tidigare nämnts till att ge en *historisk bakgrund* samt att kortfattat *presentera kyrkogårdens karaktärsdrag* och kulturhistoriska värden. Den skall

också ge vägledning vid bl a prioriteringar, vård- och underhållsarbeten samt förändringsarbeten. Vidare skall den fungera som underlag för handläggning, beslut och rådgivning.

Kyrkogården omfattas av kulturminneslagen. Vid förändringar skall samråd ske med länsstyrelsen.

Det är viktigt att framhålla att frågor om bevarande av gravvårdar sällan är entydiga. Ofta är de frågorna istället komplexa. Det innebär att det kan vara svårt att behandla alla bevarandefrågor på exakt samma sätt. Exempelvis har många gravvårdar/anläggningar en utformning som bör bevaras intakt för att inte kulturvärdena skall påverkas negativt. Andra gravvårdar/anläggningar med lika stora kulturvärden kan dock tvärtom ha en utformning som tål att kompletteras/utvecklas. Till exempel kan i vissa fall en monumental ramgrav bevaras genom att återanvändas som en askminneslund i den lilla skalan. Sammanfattningsvis innebär detta att det är angeläget att göra bedömningar och avvägningar från fall till fall i bevarandefrågor.

Ekonomisk kartan över Båne kyrkplats i relation till Dalums stationsort med kyrkplatsen inringad.

BÖNE KYRKOÅRD

Historik

Socknen – en bakgrund

Böne socknen ligger i övre Ätradalen inte fullt två mil nordost om Ulricehamn. Häradsnamnet Redväg anses syfta på ”ridvägen”, som löpte längs Ätradalsstråket, under århundraden en av de stora kommunikationslederna från Västkusten upp mot rikets gamla centralbygder.

Landskapsbilden kännetecknas av öppna dalstråk mellan skogbevuxna höjdryggar och högplatåer, med flera inslag av låglänta moss- och madmarker emellan, t.ex. Böne mader. Trakten är delvis kuperad. Huvudbygden följer dels dalstråket kring själva Ätran, dels kring sjöarna Vinsarpssjön och Lönern som också genomflyts av ån.

Jorden är stenigare än i socknarna i väster, boskapsskötsel har av hävd varit jordbrukets viktigaste inriktning. Beteslandskapet har satt stark prägel på bygden. Skogsbruk har främst haft betydelse under 1900-talet. Nyodlingar på tidigare moss- och madmarker tog fart under sent 1800-tal.

Jordbruket har dominerat näringslivet. Även forkörning med transporter mellan Göteborg och Jönköping var in på 1800-talet en viktig binäring. Åfärds kvarn vid Ätran har varit den viktiga kvarnrörelsen i Böne socken. 1949 fanns i socknen även en lådfabrik i gamla mejeriet och en liten textilfabrik.

Lönnarp har varit det dominerande, stora herresätet. Namn som Brahe, Stenbock, Lillie, von Sach och Treffenberg sätter prägel på ägarelängden. Även Gamlegården och Storegården har varit viktiga egendomar. Gamlegården hette ursprungligen Vinsatorp (Vinsarp), men namnet överflyttades under senmedeltiden på Tummatorp i Dalum, det nuvarande Vinsarps säteri.

Fram till laga skifte under 1800-talets mitt och senare del var de flesta gårdarna samlade i byarna Böne, Hällunda och Åfärd. Även flera ensamliggande gårdar och små gårdsgrupper har också förekommit. Under 1800-talet och in på 1900-talets början fanns flera backstugor och torpställen i socknen.

Böne var från medeltiden till 1961 moderförsamling i Böne pastorat. Under medeltiden ingick socknarna Böne, Fivleted, Igelsred, Ingared, Knätte, Kölingared och Liared i pastoratet. Ingareds socken delades sedan upp på Böne och Kölingared och Igelsred på Knätte och Liared. Böne, Knätte och Liared hörde efter 1961 till Hössna pastorat. I

Böne.

Böne nya kyrka avtecknad år 1895 av Ernst Wennerblad.

Böne kyrka och södra delen av kyrkogården år 1925. Större delen av kyrkogården är grustäckt och gravplatserna är avdelade med låga häckar. De flesta gravvårdarna är markerade med avlånga låga högar, bevuxna med vintergröna eller liknande. Foto: G Ewald, Bildarkivet, VGM.

sent 1900-tal överfördes merparten av det gamla pastoratet till Blidsbergs pastorat. Sedan 2006 kallas det stora pastoratet för Redvägs pastorat. De åtta f.d. församlingarna i pastoratet lades då samman till Redvägs församling.

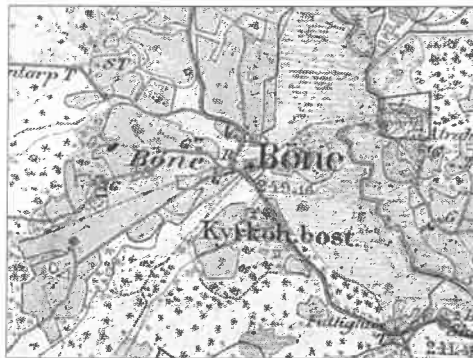
Kyrkans och kyrkogårdens historia

Böne nuvarande kyrkobyggnad byggdes på den medeltida kyrkplatsen 1825–26, frånsett tornet som stod klart 1836. Den föregående sockenkyrkan var en medeltida stenkyrka med valv. Vid korgaveln fanns det Philfeltiska gravkoret från 1652, sedermera använt som sakristia. Kyrkan hade fristående klockstapel. Interiören var dekorerad med målningar från sent 1400-tal vilka bl a skildrade motiv såsom Självavvingningen och Lyckohjulet ”i klara färger ... från den Katholska tiden” (enligt C.J. Ljungström, 1861).

Tornet och lanterninen försågs år 1933 med ny plåttäckning och samma år fick kyrkans fasader ny avfärgning.

Under ledning av arkitekt Årland Noréén genomfördes en restaurering av Böne kyrka år 1951. Bl a putslagades och kalkades väggarna i kyrkorummet, yttertaket renoverades, bänkarna gjordes slutna och all inredning i kyrkorummet marmorades.

År 2000 genomfördes en renovering då tornets rötskadade bjälkar och stolpar byttes mot stålbjälkar och lanterninens tak omtäcktes med kopparplåt och korset och kulan förgylldes. Samtidigt översågs kyrkans fasader och bomputs och äldre cementlagningar byttes ut.

Häradskartan från ca 1890-talet. Böne kyrkogård är belägen i bildens mitt och åtradata i bildens högra del. Bakspegeln, VGM.

Sydvästra hörnet av kyrkogården med kallmurad stenmur och gles trädkrans av björk. Nedan: Vy över ängs- och hagmarker ned mot Åtran öster om kyrkogården

Fornlämningar (skyddade av kulturminneslagens 2 kap)

Böne 23:1 – Skålgropsförekomst bestående av tre otydliga skålgropar med ca 4 cm omkrets. Skålgroparna är belägna på sydsluttningen av en uppstickande bergklack i åkermark på Backgårdens marker ca 300 meter väster om kyrkogården.

Böne 26:1 – Fossil åkermark i form av åtta svagt välvda åkerparceller ca 80-100 m långa och 4-5 m breda. Fornlämningen ligger ca 300 m sydväst om kyrkogården.

Vy norr om kyrkogården där bytån kan ha varit belägen före skiftena på 1800-talet.

Ekonomibyggnad tillhörande Storegården väster om kyrkogården.

Kyrkogårdens uthus, beläget strax sydost om kyrkogården.

Övriga noteringar och påpekanden

Observeras bör att de på kyrkogården befintliga gravvårdar/stenar som inte återfunnits på den aktuella gravkartan har nummererats löpande vid kyrkogårdsinventeringens fältarbete (INR= inventeringsnummer).

Gravvårdar, stenar eller hällar inne i kyrkobyggnaden ingår inte i bevarandeplanen

Kyrkogården idag

Kyrkogårdens relation till omgivningen

Böne socken domineras av Ätrans uppodlade dalgång med omgivande moränbundna skogsområden. Kyrkan ligger på den västra sidan av dalgången på sydslutningen av en skogsbevuxen ås. Väster om kyrkan löper den slingrande vägen mellan Dalum och Knätte. I kyrkans närhet finns tre gårdar, varav prästgården i söder knyts samman med kyrkan via en allé. Storegården med ålderdomlig 1700- och 1800-talsbebyggelse närmast norr om kyrkan uppvisar en välbevarad timrad manbyggnad, nu med prägel av 1800-talets förra hälft. Söder om kyrkan rinner en mindre bäck som kommer ned från åsen för att förenas med Ätran i maderna öster om kyrkan. Invid kyrkogårdsmurens sydöstra hörn står ett uthus.

Prästgårdens manbyggnad är uppförd i 1 ½ plan och har gul träpanel och sadeltak med bred frontespis krönt av en tempelgavel.

Utanför kyrkogårdens södra mur står förrådshuset vilket rymmer förråd och dass. Byggnaden är klädd med rödfärgad locklistpanel och har sadeltak med svart plåt, utformad för att imitera tegel.

Avgränsning

Böne kyrkogård är rektangulär och omgärdad av en mossbevuxen kallmur av gråsten, ca 1 m hög och ca 80 cm bred. Muren har två öppningar, en mitt för kyrkans västportal och en för dess södra portal. Båda entréerna har murade fyrsi-

diga grindstolpar med vitkalkad spritputs och toppiga krön avtäckta med svart plåt och krönta av kors. Båda entréerna har smidda pargrindar i järn.

Kyrkogården har innanför muren en gles men delvis hög-vuxen trädkrans av björk. Mot öster och i sydväst saknas träd helt. Förutom trädkransen saknas buskar och träd inne på kyrkogården.

Från entréerna leder grusade gångar som omsluter kyrkan. Kyrkogårdens sydvästra parti, närmast södra gången, är ett större grusat område med 13 gravvårdar med bevarad grusbädd, av dem har 10 gravvårdar stenramar. Sannolikt har kyrkogården haft stora områden grusade och ett flertal gångar som lagts igen. Kyrkogården är till övervägande del grästäckt.

Kyrkogårdens södra entré med järngrind mellan murade stolpar.

Byggnader och andra anläggningar

I kyrkogårdens norra del ligger kyrkobyggnaden som är belägen med koret i öster, på traditionellt sätt. Böne är en salkyrka som är uppförd av sten 1826-36. Dess föga förändrade exteriör är ett typiskt exempel på empirestilens kyrkotyp. Detta yttrar sig i den vita spritputsade fasaden, tornets lanternin, mittporten, lunetterna och rundbågsfönstren. Interiören har bibehållit sin ursprungliga stramhet och rymd. Skilda sadeltak täcker långhuset och den lägre sakristian, samtliga täckta med enkupigt lertegel. Västtornet kröns av huv och lanternin täckta med kopparplåt. Kyrkan har ingångar i västtornet och på långhusets sydsida. Kyrkorummet täcks av ett trätunnvalv med profilerad taklist. Kyrkan vilar på en utkragande spritputsad sockel.

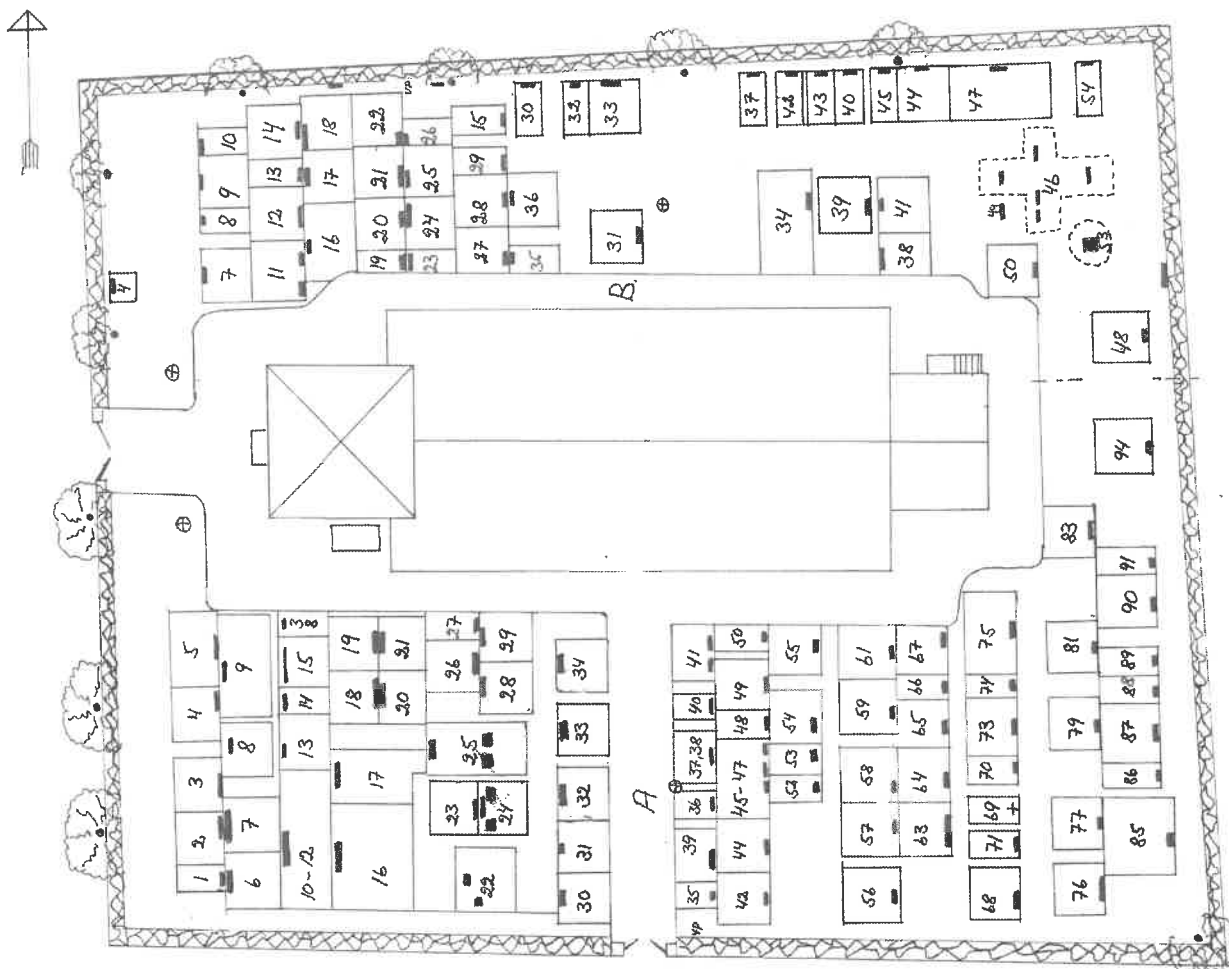

Fragment av gravhäll, INR 3, belägen på kyrkogårdsmuren intill södra entrén. Nedan: Vy över kyrkan och kyrkogården sedd från söder.

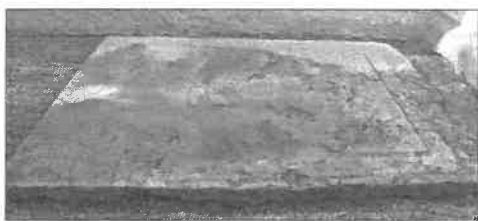
Kyrkogårdens disposition

Kyrkogårdens gravvårdar är indelade i kv A och B med gravvårdarna 1-94 i kv A söder om kyrkan och gravvårdarna 1-54 i kv B norr om kyrkan.

Gravkarta över Böne kyrkogård, 2007. Redvägs pastorats arkiv.

Kyrkogårdens två lockhällar, INR 1 och 2. Den senare tjänar idag som trappsteg till kyrkans entré.

Kyrkogården är väl ianspråktagen med gravvårdar. I kv A är mycket få gravplatser utan synliga gravvårdar medan kv B har ett fåtal mindre, tomma områden, främst intill västmuren. Kyrkogården har ingen tydlig yta för det allmänna området, möjligen kan detta ha varit beläget närmast västmuren i både kv A och B.

Av kyrkogårdens på plats befintliga gravvårdar som kan dateras är 6 tillkomna under 1800-talet, den äldsta 1837. Mindre än 1 % av dagens 128 synliga gravvårdar är alltså tillkomna före år 1900. 23 stycken, eller 17 % av gravvårdarna, är tillkomna före år 1930.

Kyrkogårdens äldsta gravvårdar återfinns i både kv A och B, främst i kyrkogårdens östra del omgärdande kyrkans kor.

Kyrkogården har endast ett fåtal gravvårdar utan gravnummer, till övervägande del belägna i kv B och uppställda utmed kyrkogårdsmuren. Samtliga kan dock ingå i de gravplatser som är närmast belägna. Således kan INR 4 tillhöra gravvård B 18, INR 15 till B 26, INR 6 till B 47, INR 7 till B 54 och INR 8 till gravvård B 52.

Kyrkogården har två lockhällar från 1600-talet som inte ligger på ursprunglig plats. I gruset söder om tornet är lockhäll INR 1 belägen och INR 2 är belägen väster om tornet och nyttjas idag som steg till kyrkans västentré. Båda lockhällarna är starkt vittrade och bör dokumenteras och eventuellt bör deras placering utredas.

Gravvårdskaraktärer

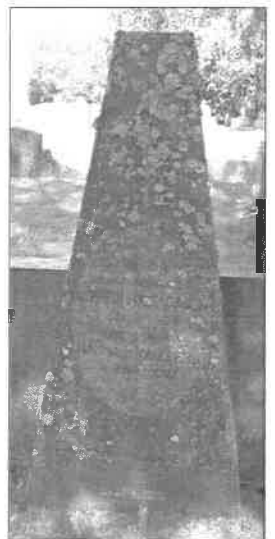
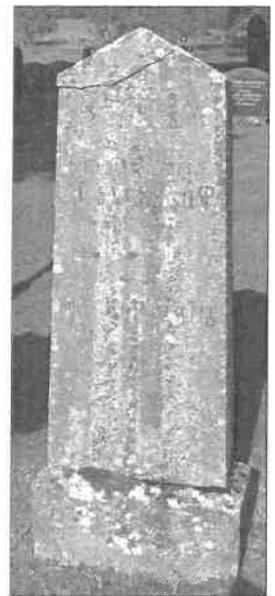
Kyrkogården har flera gravvårdar som anger ort- och gårdsnamn samt yrke/titlar. Kyrkogårdarna har ca 27 gravvårdar med sammanlagt 19 gårds/ortnamn, bl a bynamnen Böne, Åfärd och Hällunda. Av gårdsnamnen som omnämns märks bl a herresätet Lönnarp och gårdarna Storegården, Rånarp, Yttergården och Backgården.

Kyrkogården har ett stort antal gravvårdar med titlar, 29 stycken, eller 22 %, av kyrkogårdens sammanlagt 128 gravvårdar. Här återfinns 21 olika titlar med 32 förekomster. Titelsammansättningen representerar Böne socken med den dominerande jordbruksnäringen samt jordbruksrelaterade binärningar. Även den stora förekomsten av högreståndspersoner i socknen speglas av den stora andelen påkostade gravvårdar med gårdsnamn och militäranknutna titlar. Jordbrukets titlar har 13 förekomster och kyrkan har sju, militärväsendet fyra, skolan tre och hantverk två.

Jordbrukets stora representation är främst baserad på 10 förekomster av titeln hemmansägare och en vardera av titlarna lantbrukare, mjölnare och mejerist.

Den äldsta gravvården med titeln hemmansägare återfinns på gravplats A 75 där den ljusa granitvården har inskriptionen *Här vila Hemmansägaren Petter Källberg 1796-1877 hans hustru Anna Kajsa 1825-1901 sonen Karl Källberg 1855-1934 Hällunda Nilsgården*. Ytterligare en äldre gravvård med titeln återfinns på gravplats B 31 där den tunna röda kalkstensgravvården har inskriptionen *Hemmansägaren J Svensson från Espås 1832-1882 Sofia Johansdotter 1835-189, 1 Kor 15:53-57*. Titeln återfinns även på mer ovanligt utformade gravvårdar såsom den trekantiga tunna kalkstensgravvården på gravplats A 2 och den rustika markstenen med metallplakett på gravplats B 40. Vanligast är dock att gravvårdarna är påkostade och fint huggna såsom gravvårdarna på gravplatserna A 6, A 11, B 54, B 30 b, A 94 och A 11. Titeln förekommer även på en gravvård med stenram i grusområdet i kv A och beskrivs nedan.

Titeln lantbrukare återfinns på en låg bred gravvård från mitten av 1900-talet med inskriptionen *Lantbrukare Emil Claesson 1885-1953 Aspholmen hans maka Otilia Claesson f Efraimsson 1881-1958*. De jordbruksrelaterade näringarna mjölnare och mejerist återfinns på gravplatserna A 73 respektive A 23. Den förra gravvården utgörs av en stiliserad

Gravvårdar med jordbruksanknytning. Överst fem gravvårdar med titeln hemmansägare; B 40, A 75 från 1877 och kalkstensgravvårdarna B 31 från 1882 och B 31 från 1882 samt A 2 med ovanlig triangulär form.

Till vänster: gravvård A 73 med titeln mjölnare.

Till höger: Gravvård INR 4 med titeln kyrkvaktaren. Ovan: Låg och bred gravvård från mitten av 1900-talet med titeln mejerist på gravplats A 23. Nedan: Gravvård A 29 med titeln kyrkovård. Nederst till vänster: Den påkostade gravvården B 53. Nedan till höger: Gravvård A 16 med texten huggen direkt på gravramen.

obelisk i svart bergart med inskriptionen *Mjölhare C A Carlsson 1887-1890 hans maka Emma Carolina f Jonsson 1887-1904*. Inskriptionen *Mejeristen K V Johanssons familjegrav* återfinns på en lågmäld och fint komponerad låg bred gravvård från tiden omkring mitten av 1900-talet.

Kyrkans organisation är representerad genom titlarna kyrkoherde, kontraktsprost, komminister, kyrkovård, och kyrkvaktare. Tillsammans återspeglar de Bönes gamla roll som moderförsamling och ett litet lokalt centrum. Titeln kyrkovård förekommer på två gravvårdar i grusområdet i kv A, båda har låga och breda inskriptionsstenar och är försedda med stenram och grusbädd och ligger på gravplatserna A 25 och A 29. Den liknande titeln kyrkvaktare återfinns på en mindre gravvård i svart bergart som står lutad mot kyrkogårdens norra mur med nummer INR 4. Gravvården har inskriptionen *Kyrkvaktaren Isak Bask 1859-1923*.

Ytterligare kyrkliga titlar är komminister och kontraktsprost som båda återfinns på den monumentala gravvården på gravplats B 53. Stenen är utformad som ett kors på mycket hög sockel placerad på en låg grästäckt kulle och har inskriptionen *In Pace Kontraktsprosten Clas Gustaf Warholm 1786-1937 komministern Johan Lönnergren 1802-1851 Fru Sofia Margareta Warholm Lönnergren f Wastfelt 1795-1875 Magister Gustaf Edwin Warholm 1822-1847 Sofia Warholm 1820 Sofia Warholm 1834-1839* på sockeln.

Titeln kyrkoherde förekommer på två gravvårdar, dels på A 16 där den fint huggna stenramen även utgör inskriptionssten, en sk huvudgärdessten, dels på A 22 vars högsträckta korskrönta inskriptionssten är försedd med en påkostad stenram och inskriptionen *Kyrkoherden Peter Söderström 1855-1919*

Ovan: Gravvård A 22 med titeln kyrkoherde. Till höger: Gravvård A 77 med titeln sergent. Nedan till höger: Gravvård A 69 från 1886 och med titeln urmakare.

h h Anna f Horney 1866-1953 Pastoratsbor reste vårdan. En häll inom stenramen på gravplats A 22 har även inskriptionen *Fältflygaren Löjtnant Harry Söderström 1891-1919.*

Andra militäranknutna titlar på Böne kyrkogård är sergent och dist korpral som däremot knyter an till det gamla indelningsverket som lades ned 1901. De båda titlarna återfinns på två mycket olika gravvårdar. Den förra titeln återfinns i inskriptionen *Sergeant J P Bred familjegrav* på en påkostad högsträckt obelisk i svart bergart på gravplats A 77, och den senare titeln på en liten smal gravvård i ljus bergart på gravplats A 35. Gravvård A 77 visar genom såväl titeln som genom familjenamnet på militärväsendet, genom det typiska soldatnamnet Bred.

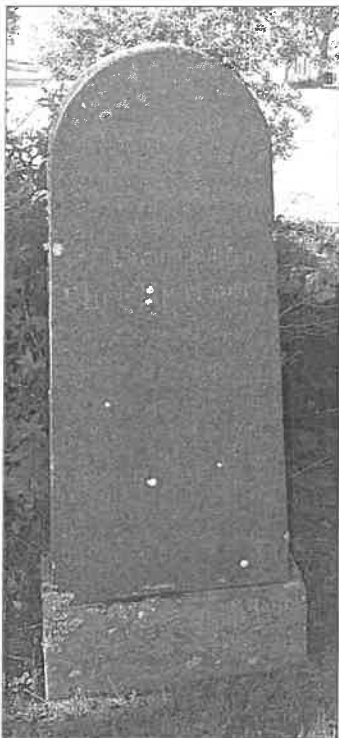
Om Böne sockens olika verksamheter och vardagsliv berättar titlar som smedmästare, nämndeman, handlanden samt de kvinnliga titlarna lärarinna och änka.

De två hantverksrelaterade titlarna smedmästare och urmakare förekommer på två sinsemellan mycket olika gravvårdar. Den förra titeln finns på gravplats A 18 på en låg bred stiliserat klassicistisk gravsten med inskriptionen *Smedmästare Carl Josefsson 1859-1939 hustrun Elisabeth 1865-1957* och den senare på gravplats A 68 vars mycket högsträckt grovhuggen gravsten med polerad framsida bär inskriptionen *Urmakaren Johannes Max 1826-1893 hans maka Anna Kajsa ...-1886 Afärd Packgården.*

Skolväsendet i socknen speglas av titeln lärarinna på en låg smal gravvård i röd granit på gravplats B 37 från 1910-talet. Lektor finns som titel på en annan 1910-talsvård på den mycket påkostade gravvården A 85 i kyrkogårdens sydöstra hörn. Det är dock en alltför högutbildad lärare för att

Gravvård A 18 från mitten av 1900-talet med titeln smedmästare.

Ovan: Gravvård A 85 med titeln lektor och med stenram och pollare i granit. Till vänster: Gravvård B 37 med titeln lärarinna. Nedan till vänster: Gravvård A 8 från 1916 med titeln nämndeman. Nederst till vänster: Träkors på gravplats B 40. Nedan. Gravvård A 35 med titeln handlanden.

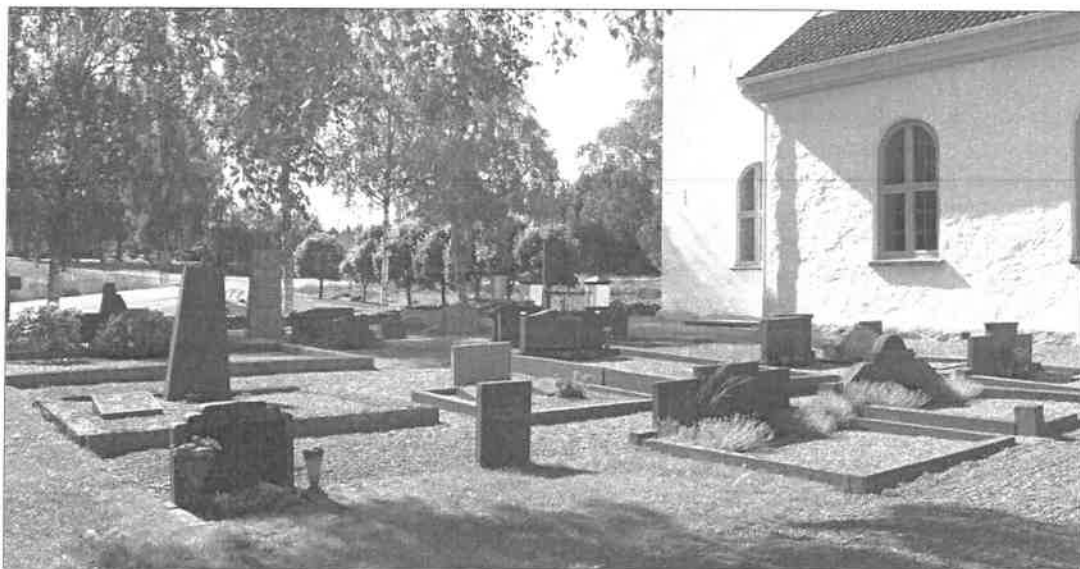
förknippas med socknens folkskola. kopplingen till Böne är troligen en annan.

Titeln nämndeman återfinns på en påkostad högsträckt grovhuggen gravvård i granit på gravplats A 8 med inskriptionen *Fd Nämndeman AM Johansson 1829-1921 och hans hustru Maria Cajsa 1841-1916 Hyared Uppb 7:14-17*. Titeln handlanden finner man på en låg bred tidstypisk gravvård från 1950-talet på gravplats A 35.

På landsbygdskyrkogårdar kombineras i regel gravvårdar över den jordägande befolkningen under 1800-talet och tidigt 1900-tal. En mycket stor del av invånarna märk sällan på kyrkogårdarna. Det är framför allt de som inte ägde jord och som oftast var fattiga, t ex flertalet torpare, backstugsitare, arbetare, drängar, pigor och ensamstående kvinnor med eller utan barn. Dessa begravdes främst på allmänna områden utan köpta gravplatser. Graven markerades ofta bara med en gravkulle, ibland även med ett träkors eller en bräda som dock efterhand multnade ned.

Var det allmänna området varit beläget på Böne kyrkogård är som ovan nämnt något osäkert. Förmodligen har området varit inrättat i kyrkogårdens västra del, antagandet baseras främst på att flera områden med tomma gräsytor indikerar att här sannolikt stått gravvårdar i trä som multnat bort. Exempel på en sådan enklare gravvård är träkorsen på gravplats B 40 och den enkla gravstenen som lutar mot kyrkogårdens östra mur, INR 6, med namnet *Maria* som enda inskription.

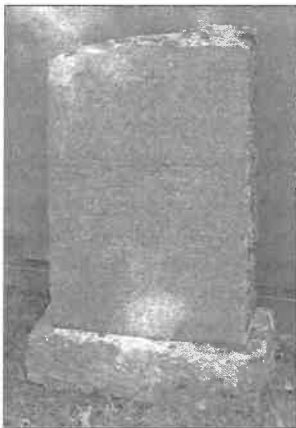
Ovan: Det till stora delar grustäckta området i kvarter A sett från entrén i söder. Nedan: Gravvård INR 6. Nederst: Tre av kyrkogårdens korsformade gravvårdar, A 87, A 86 och gjutjärnskorset A 69.

Kyrkogården har ett stort antal gravvårdar tillkomna efter år 1930. Dessa är i allmänhet enhetligt utformade med låga breda stenar alternativt låga smala eller som mindre kvadratiska hällar, ibland med nyklassicistiska drag och stiliserade dekorationer. Denna typ av gravvård återfinns spridd över hela kyrkogården, men är framför allt koncentrerade till västra delen av kv A i det stora grusade området, där de i 9 fall är kombinerade med stenramar och grusbädd. Ytterligare exempel på gravvårdstypen återfinns på gravplatserna A 45-7, A 51, A 81 och B 39.

Gravvårdarna tillkomna före år 1930 är i allmänhet mer individuellt utformade jämfört med de senare mer homogent utformade. Ofta indikerar de äldre gravvårdarna familje- och klasstillhörighet genom sina titlar och gårdsnamn och personliga inskriptioner. Gravvårdarna är tillkomna i en tid, präglad av ett hierarkiskt system, samtidigt som det sena 1800-talets omvälvande industrialism medförde att nya pengar blandades med gamla i samhället, något som även är synligt på många kyrkogårdar med allt mer påkostade gravanläggningar.

De mer monumentalt utformade och mer bearbetade individuellt utformade gravvårdarna återfinns fr a i östra

Överst: En av kyrkogårdens låga breda klassicistiska gravvårdar, A 54. Därunder: Två mindre gravvårdar, A 81 och B 22. Nedan två mindre smala gravvårdar i svart bergart på gravplatserna A 50 och A 61.

delen av Böne kyrkogård. Likt de mer homogent utformade gravvårdarna som beskrivs ovan även spridda över kyrkogården. Här återfinns korsformade gravvårdar i granit, gjutjärn och trä, stiliserade obelisker i olika utformning, stora grovhuggna granitgravvårdar, små låga smala gravstenar i granit eller svart bergart.

Kyrkogårdens bevarade ramgravar är 11 till antalet, samtliga med grusbädd och belägna i kv A. Ytterligare tre gravvårdar har bevarade grusbäddar men utan stenram. Med undantag för gravvård A 85 är samtliga belägna i grusområdet i den sydvästra delen av kyrkogården. Kyrkogården har en gravvård med inslag av järn och metall. Det är ett genombrutet gjutet järnkors på gravplats A 69 med inskriptionen *Här hvilar Makarne J F Petterson 1816-1881 J E Olofsdotter 1816-1887 Från Böne Arvidsgård Joh Ev 3-16 Si guds lamm som borttagen världens synd Joh v 1-29*. Sannolikt har gravvård A 85 haft en järnkätting mellan de pollare i sten som är monterade på stenramen, dock räckte ej medlen varför kättingen aldrig monterades (se bild s 19).

Kyrkogården har förutom A 85 två större familjegravvårdar, den ovan beskrivna B 53 och den intilliggande korsformade gravanläggningen B 46 över familjen Österlund. Denna har sannolikt i sin helhet varit grusad och består i dag av fem gravvårdar av vitt skilda slag. Gravstenarna utgörs av en mycket låg liten sten med vinklad framsida med inskriptionen *Oscar Bergengren 1851-1896 Clara Bergengren f Österlund 1848-1915*, en något högre gravvård med rundad överdel med inskriptionen *S Wilhelm Österlund 1846-1911*, en stiliserad låg obelisk med inskriptionen *Ehvira Österlund 1860-1921*, och två mer högsträckt gravvårdar med inskriptionerna *Susanna Gunterberg f Österlund 1855-1928 Bertha Lundén f Österlund 1852-1932 Familjegrav respektive A W Österlund 1817-1872 h k Maka Eva Österlund 1818-1909 dottern Wilhelmina 1846-1902*.

Två högsträckta gravvårdar: Till vänster INR 5, formad som en stiliserad obelisk och till höger gravvård A 94.

Fem gravvårdar på gravplats B 46 över familjen Österlund. Gravvårderna består av gravstenar från 1870-talet fram till ca 1930-talet. Nedan: Vy över gravvård B 53 från söder.

Sammanfattande kulturhistorisk karakterisering

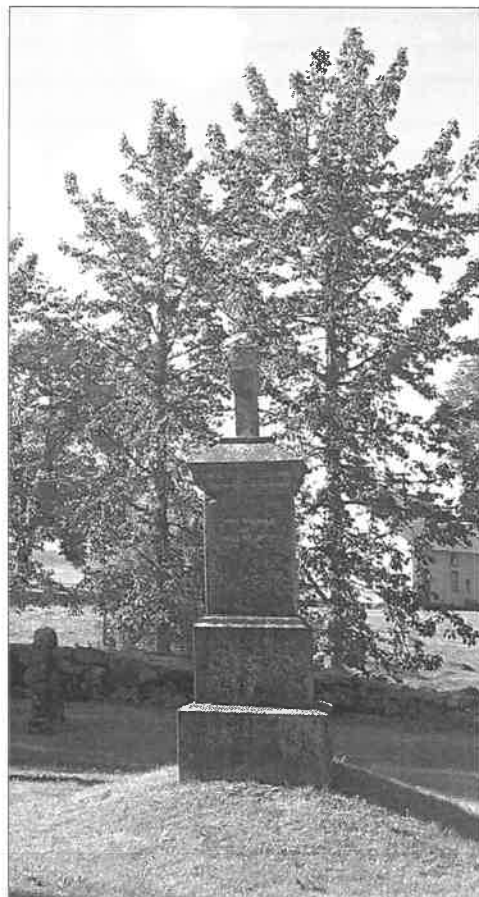
Böne kyrkogård i Ätradalen ger ett mycket gott helhetsintryck av en gammal sockenkyrkogård, vars inramning och grundstruktur bevarar karaktären av 1800-tal-1900-talets början. Det beror mycket på den välbevarade 1800-talskyrkan (1825-36), en genuin muromgärdning med två entréer med korskrönta stenstolpar och smidesgrindar samt en trädkrans av björk (idag gles och delvis högvuxen). Detta framhävs av omgivande ålderdomliga, agrara kulturlandskap med äldre gårdsbyggnader och f d prästgård med allé till kyrkan.

Viktigt för kyrkogårdens äldre karaktär är den enkla kvartersindelningen och kvarvarande grusgångar samt ett stort, grusat område i kv A i väster med ett tiotal grusade ramgravar.

Kyrkogården har medeltida anor, men endast två lockhälar (av 1600-talstyp) i sekundära lägen är äldre än 1830-tal. Idag är flest vårdar från 1930-2000, ofta låga/breda stenar med en strikt och enkel utformning, ibland med klassicistiska stildrag. Mer dominerande är dock mängden tidstypiska, variationsrikt utformade vårdar från 1800- och tidigt 1900-tal. Bl a märks goda exempel på mer traditionella kalkstensvårdar, samt mer ovanliga inslag av gjutjärn och trä.

Gravvårdarnas inskriptioner med gårdsnamn och titlar återspeglar bl.a. Bönes historia som en bonde- och herrgårdssocken. Tydlig är också Bönes gamla roll som moderförsamling, d v s ett kyrkligt litet centrum i bygden.

Mot bakgrund av ovanstående har kyrkogården stora kulturhistoriska värden.

BÖNE KYRKOGRÅRD

Vårdar och gravanordningar

1: Markeringen avser gravanläggningar med gravvårdar och gravanordningar av *mycket stort kulturhistoriskt värde*. Som gravanordningar räknas t ex stenmarar, grusbäddar, gravstaket, gravhäckar, gravträd o d. Det är av största vikt att dessa gravar/gravanordningar bevaras och vårdas för framtiden och inte försvinnas.

2: Markeringen avser gravanläggningar med gravvårdar och gravanordningar av *stort kulturhistoriskt värde*. Som gravanordningar räknas t ex stenmarar, grusbäddar, gravstaket, gravhäckar, gravträd o d. Dessa gravar/gravanordningar bör bevaras och vårdas för framtiden och inte försvinnas.

Kulturhistorisk karakterisering

Böne kyrkogård i Åtradalens ger ett mycket gott helhetsintryck av en gammal sockenkyrkogård, vars inramning och grundstruktur bevarar karaktären av 1800-tal-1900-talets börgård. Det beror mycket på den välbevarade 1800-talskyrkan (1825-36), en genuin murgårdning med två entréer med korsröta stenstolpar och smidesgrändar samt en trädkrans av björk (slag gles och delvis hogvuxen). Detta framhålls av omgivande äldreomliga, agrara kulturlandskap med äldre gårdsgårdar och f d prästgård med alle till kyrkan.

Viktigt för kyrkogårdens äldre karaktär är den enkla kvarterindelningen och kvarvarande grusgångar samt ett stort, grusat område i kv A i väster med ett förtal grusade ramgrävvar.

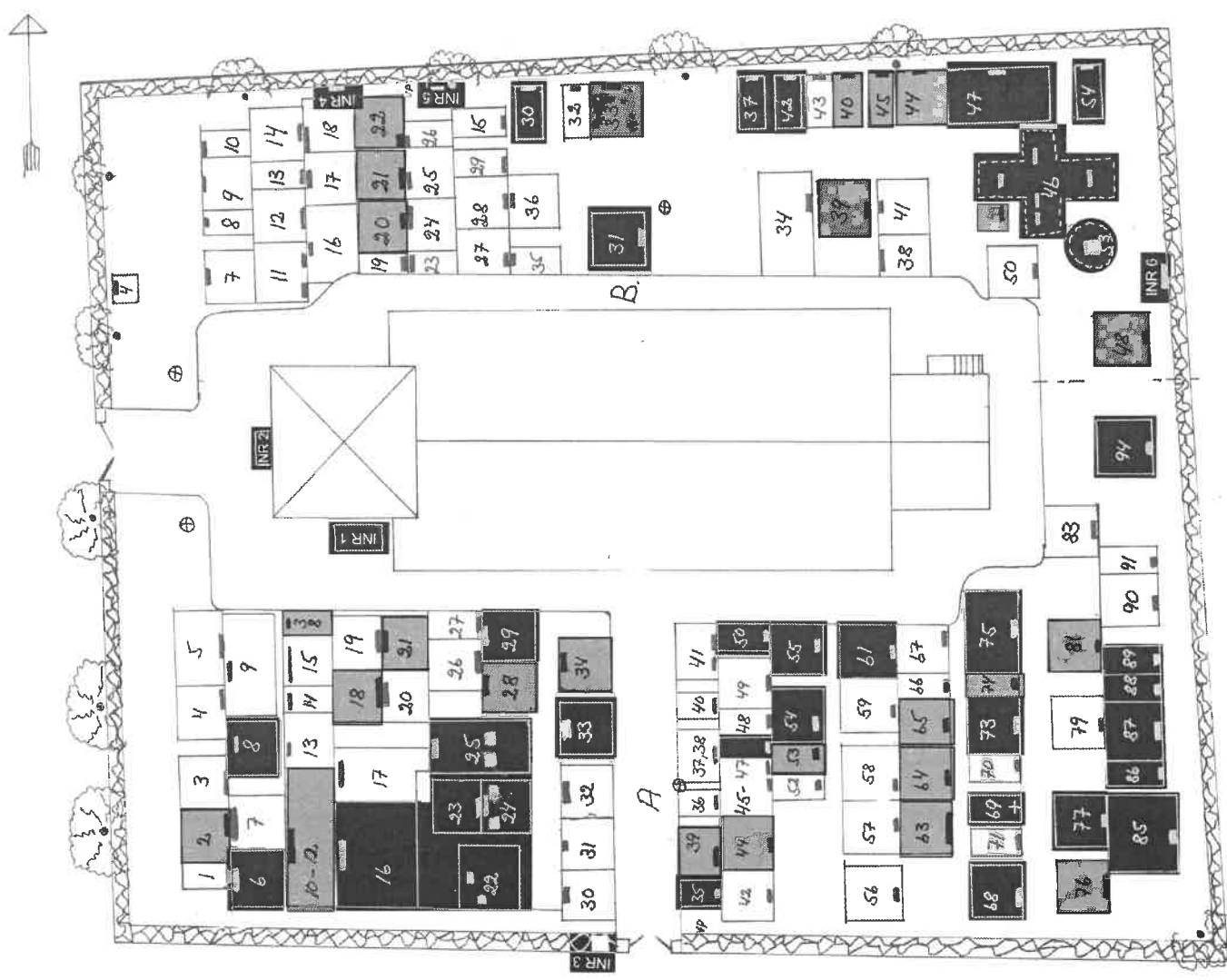
Kyrkogården har medelåldra anor, men endast två lockhällar (av 1600-talstyp) i sekundära lägen är äldre än 1830-tal. Idag är flest vårdar från 1930-2000, ofta låga/breda stumar med en strikt och enkel utformning, ibland med klassicistiska stildrag. Mer dominerande är dock mängden tidstypiska, variationsrikt utformade vårdar från 1800- och tidigt 1900-tal. Bl a märks goda exempel på mer traditionella kalkstensvårdar, samt mer ovanliga inslag av gjutjärn och trä.

Gravvårdarnas inskriptioner med gårdsnamn och trilar återspeglar bl a Bönens historia som en bonde- och herrgårdsocken. Tydlig är också Bönens gamla roll som moderförsamling, d v s ett kyrkligt fäst centrum i bygdens.

Mot bakgrund av ovanstående har kyrkogården stora kulturhistoriska värden.

Att särskilt tänka på i förvaltning av kyrkogården:

- Kyrkan och kyrkogården har ett framträdande läge i landskapet.
- Kyrkogårdens helhet med murar, entréer, grusgångar och trädkrans ger tillsammans med det omgivande kulturlandskapet en äldreomlig karaktär.
- Kyrkogårdens variationsrikt utformade gravvårdar.
- Gravvårdningar i sten och med grusbädd
- Eventuellt kompletterande anläggningar skall utformas med en karaktär och struktur som knyter an till kyrkogårdens befintliga.

Förändringar på kyrkogården kräver tillstånd från Länsstyrelsen enligt 4 kap kulturminneslagen.

Listade gravvårdar

kv nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
A 6	låg bred grovhuven.	x	1	1881/ 1910	Hemmansägare A V Anderson 1829-1881 bustrun Emma f Källberg 1839-1901 Hällunda lönsgården.	hemmansägare	Hällunda Jensgården	påväxt	rengöres
A 8	hög bred grovhuven m lågreliefdekorationer.	x	1	1916	Fd Nämndeman A M Johansson 1829-1921 och hans bustrun Maria Cajsa 1841-1916 Hyared Uppb 7:14- 17	nämndeman	Hyared	påväxt	rengöres
A 16	rundad stannan m huvudgärdessten grusbädd.	x	1	1920-tal	Kyrkoherde P Björkander Familjegrav	kyrkoherde			
A 22	kraftig ljus stenram m hög smal trekantig vård krönt av litet kors en liggare.	x	1	1919	Kyrkoherden Peter Söderström 1855-1919 b b Anna f Horney 1866-1953 Pastoralisbar reste världen . Häll Fältflygaren Ljötman Harry Söderström 1891-1919.	kyrkoherde fältflygare		påväxt	rengöres
A 23	grusbädd låg bred ljus granit liggare	x	1	1930-tal	Mejeristen K V Johanssons familjegrav	löjtmant			
A 24	tunn stannan grusbädd låg bred sten två liggare kvinna.	x	1	1932	Berta Johansson f Eckerström 1907-1932 Ella indberg f Eckerström 1909-1932.	mejeristen			
A 25	tunn stenram grusbädd låg bred sten två liggare.	x	1	1933	Kyrkoherden S J Johansson Backgården 1933 Familjegrav. Liggare. Sally 1891-1983. Paul 1892- 1987.	kyrkoherde	Backgården	påväxt	rengöres
A 29	tunn stenram grusbädd låg bred sten. stenram m hönstenar grusbädd låg bred	x	1		Kyrkoherden Karl Stenbergs familjegrav.	kyrkoherde			
A 33	svart sten. låg smal ljus granit m polerad front, södra delen av gravvården	x	1	1933	Hemmansägaren Hening Larsson 1887-1954 bustrun Ingeborg Larsson 1882-1933 Bolstorp	hemmansägare	Bolstorp	påväxt	rengöres
A 35		1		1909		dist korpral		svårläst	ev ifylles
A 45-7	tre stenar. 47 - halvhög smal dat 1918	1		1918/ 1931/ 1980			Ytegården		
A 50	halvhög smal sv granit ljus sockel	1		1913	J H Samuelson 1858-1937 Maria Samuelson 1854- 1913 Bokulla		Bokulla		
A 54	hög smal ljus grovhuven m slät front låg sockel	1		1928	August Björkens familjegrav			påväxt	rengöres
A 55	halvhög smal röd granit låg sockel	1		1903/ 1916				påväxt	rengöres
A 61	låg smal svart granit på låg sockel rundad topp	1		1886			Åfärd	påväxt	rengöres
A 68	hög smal svart grovhuven m polerad front på ljus sockel	1			Här bular Makarne J F Pettersson 1816-1881 J E Olofsdotter 1816-1887 Från Böne Arvidsgård Job Ev 3-16. Si guds lamm som borttagen världens synd Job v 1- 29	urnmakare	Packgården	påväxt	rengöres
A 69	järnkors m trepass och genombrutet på korsarmarna text på båda sidorna.	x	1	1881	Mjölnare C A Carlsson 1887-1890 hans maka Emma Carolina f Jonsson 1887-1904		Böne Arvidsgård	järnkors, påväxt	regelbunden översyn, rengöres
A 73	hög smal obelisk på 2 socklar svart	1		1904		mjölnare		påväxt	rengöres

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	gårdsnamn	skador	åtgärder
A	75	halvhög smal ljus granit.	x	1	1877/ 1901	Här vita Hemmansägaren Petter Källberg 1796-1877 hans hustru Anna Kajsa 1825-1901 sonen Karl Källberg 1855-1934 Hällunda Nilsgården.	hemmansägare	Hällunda Nilsgården	påväxt	rengöres
A	77	hög smal svart obelisk på flera socklar.	x	1	1890-tal	Seregant J P Bred familjegrav	seregant		påväxt	rengöres
A	88	halvhög smal röd granit på låg sockel kvinna		1	1884/ 1899				påväxt	rengöres
A	89	hög bred grovhuggen m blomna i lägre relief låg sockel		1	1910-tal			Andregården	påväxt	rengöres
A	85	stenram m pollare utan kätting grusbädd hög bred grovhuggen sten i ljus granit.	x	1	1910-tal	Lektor Johanssons familjegrav	lektor		påväxt	rengöres
A	86	halvhög smal sten krönt av kors kvinna.	x	1	1928	Här vita Änkan Charlotta Anderson Bokulla 1845- 1928.	änkan	Bokulla	påväxt	rengöres
A	87	hög smal sten		1	1913				påväxt	rengöres
A	94	hög smal grovhuggen m slät front låg grovhuggen sockel. Flodin		1	1918/ 1922		hemmansägare		påväxt	rengöres
A	INR 1	figurlockhäll placerad S om tornet - mycket sluten	x	1	1600-tal				lockhäll av kalksten, vittrad, påväxt	regelbunden översyn, rengöres, konservator
A	INR 2	figurlockhäll placerad som trappsten till kyrkans V-entré		1	1600-tal				lockhäll av kalksten, vittrad, påväxt	regelbunden översyn, rengöres, konservator, placering bör utredas
A	INR 3	fragment av sönderslagen häll på södra kyrkogårdsmuren		1					sprucken, påväxt och skadad	konservator
B	30	låg smal trekantig krönt av litet kors låg sockel - placerad m ryggen mot muren		1	1916		hemmansägare		påväxt	rengöres
B	31	halvhög smal röd kalksten låg sockel - vårdbehov: toppen delvis lös.	x	1	1882	Hemmansägaren J Swensson från Espås 1832-1882 Sofia Johansdotter 1835-1895 1 lekör 15:53-57.	hemmansägare	Espås	lösa delar	lagas, regelbunden översyn, konservator
B	37	halvhög smal rundad topp röd granit låg sockel. Kvinna. Utmed muren		1	1917		lärrinnan		svårfläst	ev ifylles
B	42	halvhög smal på låg sockel utmed muren		1	1910				påväxt, svårfläst	rengöres, ev ifylles

Listade gravvårdar

kv nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	vårdsnamn	skator	åtgärder
B 46	översikt gravvårdens 5 stenar. Fam Österlund.	x	1	1872 - 1928	Låg smal svart på låg sockel. <i>Elvira Österlund 1860-1921</i> . låg smal svart m rundad topp låg sockel. <i>S Wilhelma Österlund 1846-1911</i> . Låg bred vinklåd. <i>Oscar Bergengren 1851-1896 Clara Bergengren f Österlund 1848-1915</i> . hög smal svart på sockel. <i>Susanna Gunterberg f Österlund 1855-1928 Bertha Lundén f Österlund 1852-1932 Familjegrav</i> . Hög bred grov huggen m slät front grov huggen sockel. <i>A W Österlund 1817-1872 b k Make Eva Österlund 1818-1909 dottern Wilhelmina 1846-1902</i> .			påväxt på samtliga gravstenar	rengöres
B 47	halvhög smal kalkstensvård		1				Rånarp	påväxt, vittad, svårsläst	rengöres, regelbunden översyn, konservator
B 53	hög smal kors på hög sockel placerad på gräsäckt kulle. Text på tre sidor av sockeln.	x	1	1837	<i>In Pace Kontraktspresten Clas Gustaf Warholm 1786-1937 komminister Johan Lönnegren 1802-1851 Fru Sofia Margareta Warholm Lönnegren f Westfelt 1795-1875 Magister Gustaf Edwin Warholm 1822-1847 Sofia Warholm 1820 Sofia Warholm 1834-1839</i>	komminister kontraktsprest magister		påväxt	rengöres
B 54	halvhög smal stilerad obelisk på låg sockel		1	1889		hemmansägare	Hagen	påväxt	rengöres
B INR 4	låg smal polerad svart		1	1923	<i>Kyrkvaktaren Isak Basé 1859-1923</i>	kyrkvaktare		påväxt, lutad mot murväggen mot norr	rengöres, ny placering av stenen bör utredas
B INR 5	låg smal obelisk på låg sockel. Kvinna -		1	1859	<i>Fredrika Eklöf msk till Johannes Nilsson fru Hagen 1814-1859</i>		Hagen	påväxt	rengöres
B INR 8	låg smal tunn kalkstensvård lutad mot kyrkogårdsmuren mot Ö. Maria		1	1890-tal - 1910-tal	<i>Maria</i>			påväxt, lutad mot murväggen mot öster	rengöres, ny placering av stenen bör utredas
A 2	trekantig tunn kalkstensvård		2	1916		hemmansägare		påväxt	rengöres
A 11	låg trekantig tunn kalksten		2	1920-tal	<i>Hem. Äg. August Abrahamssons familjegrav</i>	hemmansägare			
A 38	häll		2	1954	<i>Frans Gustaf Grenander 1882-1954</i>			påväxt	rengöres
A 18	låg bred m två liggare		2	1939	<i>Smedmästaren Carl Josefsson 1859-1939 busstran Elisabeth 1865-1957</i>	smedmästare			

kv	nr	beskrivning	p	1/2	årtal	text	titel	vårdnamn	skedar	åtgärder
A	21	stenram grusbädd låg bred		2	1930-tal					
A	28	tunn stenram grusbädd låg bred sten	x	2	1945	Makarna Andersson Bokulla Carl 1881-1962 Olga 1893-1945.				
A	34	tunn stenram grusbädd låg bred triptyksten.	x	2	1940-tal	Vilgot Larsson Lönnarp Familjegrav.		Lönnarp		
A	39	låg bred ljus granit, norra delen av gravvården		2	1952		handlanden			
A	44	låg bred vinklad ljus granit		2		Sven Larsson...			svårfläst	ev ifylles
A	53	halvhög bred röd granit på låg sockel		2	1907/ 1920				påväxt, svårfläst	rengöres, ev ifylles
A	63	halvhög bred kraftig m rest av stenram m hörnstenar och klot		2	1928			Svensgården		
A	64	hög smalt kors på låg sockel i ljus granit		2	1930-tal	Vener Larssons familjegrav		(hansgården)	påväxt	rengöres
A	65	halvhög smal tunn röd granit på låg sockel		2	1933				påväxt, svårfläst	rengöres, ev ifylles
A	74	halvhög smal röd granit kvinna		2	1921	Sofia Johansson 1841-1927...			påväxt	rengöres
A	76	låg bred på rest av stenram två kvinnor.		2	1955	Systarna Grenander Emma 1869-1953 Selma 1871-1957			påväxt	rengöres
A	81	låg smal tunn svart granit		2				(Yttergården)	påväxt	rengöres
B	20	låg smal ljus granit		2	1917	Hän vita And. Jönsson 1855-1915 och hans hustru Bernbardina f Backman 1874-1917 Hedvig 1908-1994				
B	21	låg bred ljus granit		2	1953		lantbrukare	Aspholmen		
B	22	låg smal grovhuggen röd granit m polerad front låg grov sockel		2	1953			Backgården	svårfläst	ev ifylles
B	33	hög smal sv granit liggare		2	1920-tal			(storgården)	påväxt	rengöres
B	39	låg halvbred		2	1934			Rånarp		
B	40	halvhög halvbred grovhuggen m metallplåt f inskription		2	1932	Hemmansägaren Johan Ranquist från Rånarp 1840-1921 hustrun Kristina 1842-1924 dottern Anna 1873-1932 svägerskan Lovisa Johansson 1845-1916	hemmansägare	Rånarp	påväxt	rengöres
B	45	trätkors, kvinna		2		Anna-Stina Ranquist			trätkors	regelbunden översyn
B	44	halvhög smal ummed muren		2	1911/ 1914					
B	49	låg smal ljus granit på låg sockel		2					påväxt	rengöres
B	48	låg bred vinklad ljus granit		2	1920-tal				påväxt	rengöres

P: kulturgavar i pastoratets lista
1/2: kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar

Rapporter 2006-2007 i ämnet bebyggelse från Västergötlands museum

- 2006:1 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Friggeråkers, Luttra, Marka och Torbjörntorps kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:2 Bankestugan. Hornborga 14:2, Hornborga socken, Falköpings kommun, Västergötland. Renovering av vass- och torvtak 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:3 Brattefors kvarn. Kleva 2:6, Kinne-Kleva socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av väderkvarnen 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:4 Fyren i Hällekis hamn. Hällekis 1:8, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:5 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Karleby, Skörstorps och Slöta kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:6 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Kälvene och Vartofta-Åsaka kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:7 Matinrättning (Byggnad 065). F7 Sätenäs, Tuns socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Dokumentation.
- 2006:8 Ribbingsfors. Ribbingsfors 2:3, Amnehärads socken, Gullspångs kommun, Västergötland. Renovering av veranda och balkong på huvudbyggnaden samt syll och sockel på södra flygelbyggnaden, 2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:9 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Mularps, Tiarps gamla, Tiarps nya och Åsle kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:10 Falköpings kyrkliga samfällighet. Bevarandeplan för Näs, Vistorps gamla, Vistorps nya och Yllestads kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:11 Kv. Borgen 2. Regeringsgatan 10, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av veranda 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:12 Skövdes kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för S:ta Elins kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:13 Silos. Modernismens agrara minnesmärken. Silobyggnader i Dalslands och Västergötlands slättbygder.
- 2006:14 Båken på Hindens rev. Nolbacka 1:5, Söne socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Renovering/rekonstruktion 1998-2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:15 Trädgården, Varnhem. Klostret 15:1, Varnhems socken, Skara kommun, Västergötland. Renovering efter brandskada 2003-2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:16 Gamla elverket, Skara. Brogården 2:1, Skara stad och kommun, Västergötland. Ombyggnad och utvändig restaurering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:17 Mässbyggnad (Byggnad 030). P4, Skövde garnison, Skövde kommun, Västergötland. Ombyggnad och renovering 1999-2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:18 Smula skola. Bredene 5:2, Norra Åsarps socken, Falköpings kommun, Västergötland. Ommåning av fasader m.m. 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:19 S:t Nicolai kyrka och kyrkpark. Revidering av bevarandeplan för kyrkparken samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kyrkan och för kyrkparkens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:20 Norra begravningsplatsen och Norra kapellet. Revidering av bevarandeplan för begravningsplatsen samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kapellet och för begravningsplatsens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:21 Södra begravningsplatsen samt Hoppets och Ljusets kapell. Revidering av bevarandeplan för begravningsplatsen samt sammanställning av vård- och underhållsplaner för kapellen och för begravningsplatsens växtmaterial. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:22 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Skarstads, Vara och Önums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:23 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Naums, Ryda och Södra Kedums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:24 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Levene, Longs, Slädene och Sparlösa kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.

- 2006:25 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Edsvära, Fyrunga, Jungs, Kvänums, Norra Vånga och Öttums kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:26 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Larvs, Långjums och Tråvads kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:27 Vara kyrkogårdar. Bevarandeplan för Bitterna, Elings, Laske-Vedums och Södra Lundby kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:28 Falköpings kyrkliga samfällighet. Förslag till bevarandeplan för Sankt Olofs kyrkogård i Falköpings stad. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:29 Bråta missionshus. Backen 1:18, Hova socken, Gullspångs kommun, Västergötland. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:30 Skärvs kyrkogård. Förslag till bevarandeplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2006:31 Falkängens arbetarbostäder. Hönsäter 5:65–5:68, Österplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering och ombyggnad. Etapp III, 1994-95. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:32 Falkängens arbetarbostäder. Hönsäter 5:67–5:68, Österplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering och ombyggnad. Etapp IV, 1996-97. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2006:33 Falköpings kyrkliga samfällighet. Förslag till bevarandeplan för Sankt Sigfrids kyrkogård i Falköpings stad. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:1 Vårsås pastorat. Förslag till bevarandeplan för Sventorps, Varola gamla, Varola nya och Vårsås kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:2 Bosgården. Gerum 14:2, Östra Gerums socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:3 Skövdes kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för S:ta Birgittas begravningsplats. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:4 Skaras kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Skara gamla kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:5 Bränneriet. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:6 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Värings kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:7 Kv. Klockaren 1, 2. Falköpings stad och kommun, Västergötland. Renovering av gårdshus 2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:8 Broddetorps kyrka. Broddetorps socken, Gudhems pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1996-99.
- 2007:9 Broddetorps kyrka. Broddetorps socken, Gudhems pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998.
- 2007:10 Naums kyrka. Naums socken, Ryda pastorat i Skara stift, Vara kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998.
- 2007:11 Tidavads kyrka. Tidavads socken, Ullervads pastorat i Skara stift, Mariestads kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998-99.
- 2007:12 Binnebergs kyrka. Binnebergs socken, Värings pastorat i Skara stift, Skövde kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:13 Börstigs kyrka. Börstigs socken, Floby pastorat i Skara stift, Falköpings kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1998-99.
- 2007:14 Bäcks kyrka. Bäcks socken, Töreboda pastorat i Skara stift, Töreboda kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:15 Sjogerstads kyrka. Sjogerstads socken, Norra Kyrketorps pastorat i Skara stift, Skövde kommun, Västergötland. Antikvarisk slutbesiktningsrapport av renoveringsarbeten 1999.
- 2007:16 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Binnebergs kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:17 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Frösve kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.

- 2007:18 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Locketorps kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:19 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Sätters kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:20 Kyrkogårdarna i Norra Billings pastorat. Förslag till bevarandeplan för Horns kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:21 Skövdes gamla rådhus. Kv. Heimdal 5, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av fasader m.m. 2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:22 Tibro kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Ransbergs gamla och nya kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:23 Tibro kyrkogårdar. Förslag till bevarandeplan för Kyrkefalla gamla och nya kyrkogårdar. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:24 Spångatorp. Lilla Lunden 2:5, Gudhems socken, Falköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens vasstak 2004. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:25 Axtorp Lillegården. Axtorp 2:5, Vårkumla socken, Falköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens vasstak 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:26 Emilie Högvists paviljong. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:27 Broby kvarn. Broby 1:12, Broby socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:28 Ekebo. Ekebo 2:1, Otterstads socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Omläggning av ladugårdens tegeltak 2004-2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:29 Yllestads kyrkstall. Yllestad 16:1, Yllestads socken, Falköpings kommun, Västergötland. Renovering av tak m.m. 2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:30 Vallby Sörgården. Vallby 2:36, Götlanda socken, Skövde kommun, Västergötland. Dokumentation. Byggnadshistorisk rapport.
- 2007:31 Sunnersbergs prästgård. Sunnersbergs prästbol 1:1, Sunnersbergs socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Renovering av drängstuga och brygghus 2005-2006. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:32 Timmersdala kyrka. Norra Billings pastorat, Skövde kommun, Västergötland. Renovering 2006-2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:33 Kv. Löjan 9. Mariestads stad och kommun, Västergötland. Renovering av brygghus 2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:34 Villa 32, Studentvillan. Mösseberg 49:49, Mössebergsparken, Falköpings stad & kommun, Västergötland. Byte av fönster 2006-2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:35 Villa 22, Mössebergsparken. Mösseberg 48:8, Falköpings stad & kommun, Västergötland. Renovering av skorstenar m.m. 2007. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2007:36 Förslag till bevarandeplan för Redvägs kyrkogårdar. Böne kyrkogård. Byggnadshistorisk rapport.